

APC 2008/570

Amb relació a la consulta de la Coordinadora de Barcelona de la Catalunya Film Comission de l'Institut de Cultura de Barcelona i de l'Institut Català de les Indústries Culturals, aquesta Direcció de Serveis Jurídics emet el següent

INFORME

I. OBJECTE DE L'INFORME

La consulta és formulada per la Catalunya Film Comission que té per finalitat promocionar el nostre territori com a plató cinematogràfic i prestar atenció a tots les rodatges que es produeixen a la ciutat.

La consulta quins són els límits i condicions de la captació i posterior utilització d'imatges gravades o fotogràfiques d'edificis que formen part del paisatge urbà de la ciutat de Barcelona. En concret, pregunta si cal un consentiment exprés dels propietaris dels edificis (esmentant, a títol d'exemple, la casa Batlló o la Pedrera) per enregistrar-los o fotografiar-los des de la via pública i en quins casos, si és que existeixen, l'ús de les imatges obtingudes entra en conflicte amb la Llei de marques i altres qüestions de copyright.

II. LÍMITS I CONDICIONS DE LA CAPTACIÓ I POSTERIOR UTILITZACIÓ D'IMATGES GRAVADES O FOTOGRÀFIQUES D'EDIFICIS QUE FORMEN PART DEL PAISATGE URBÀ DE LA CIUTAT DE BARCELONA

L'enregistrament d'imatges de façanes i edificis de la ciutat de Barcelona no precisa del consentiment dels propietaris dels edificis que hi surtin filmats si es fa des de la via pública, tal com exposem a continuació en base a la normativa de protecció del patrimoni cultural, paisatge urbà i marques.

a) Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català

Les façanes i els edificis que formen part del patrimoni cultural català (tant els catalogats com a béns culturals d'interès nacional –Casa Batlló o la Pedrera- o local com els no catalogats) no són cap marca sinó uns béns que formen part del patrimoni cultural català el qual s'ha de preservar i ha de poder ser gaudit pels ciutadans, tal com estableix l'art. 1.2 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

"El patrimoni cultural català és integrat per tots els béns mobles o immobles relacionats amb la història i la cultura de Catalunya que per llur valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic o tècnic mereixen una protecció i una defensa especials, de manera que puguin ésser gaudits pels ciutadans i puguin ésser transmesos en les millors condicions a les generacions futures"

També l'element senyalitzador de la declaració de bé cultural d'interès nacional o local que figura als edificis catalogats pot sortir al film rodat des de la via pública perquè no es tracta de cap marca, sinó d'un element identificador del patrimoni cultural català que el propietari té l'obligació de permetre la seva instal·lació (art. 30.1.b).

Igualment, el rodatge d'una pel·lícula a Barcelona on sortin determinats edificis integrants del patrimoni cultural català és totalment admissible i coherent amb la finalitat i les mesures legislatives establertes per difondre'l (art. 60-66):

- Les dades que figuren a l'Inventari del Patrimoni Cultural Català són públiques (art. 60).
- L'administració ha de promoure la realització de reproduccions i còpies dels béns culturals d'interès nacionals amb finalitats didàctiques i turístiques (art. 60.2).
- L'administració ha de fomentar l'ús i el gaudi del patrimoni cultural català com a recurs de dinamització social i turística (art. 60.3).
- L'administració ha de promoure l'edició de publicacions de divulgació del patrimoni cultural català (art. 66).

b) Ordenança dels Usos del Paisatge Urbà de la Ciutat de Barcelona de 26 de març de 1999

Les façanes i els edificis de la ciutat de Barcelona visibles des de la via pública integren el paisatge urbà de la ciutat, segons l'art. 2.1 d'aquesta Ordenança que defineix el paisatge urbà com "un valor ambiental, jurídicament protegible, constituït per un conjunt d'elements naturals o culturals, públics o privats, temporals o permanents, de caràcter sensorial, configuradors d'una determinada imatge de la ciutat".

I l'enregistrament, des de la via pública, de les façanes i els edificis de la ciutat de Barcelona visibles des de la via pública constitueix un ús natural del paisatge urbà, segons disposen els art. 4 i 18 d'aquesta Ordenança. Així, l'art. 4.1 manifesta que constitueix ús natural del paisatge urbà "aquells en virtut del qual les persones hi intervenen, en els termes previstos en aquesta Ordenança, en el seu profit (funcional, estètic, econòmic, etc.) sense causar distorsió en el dret col·lectiu a la percepció d'una paisatge urbà harmònic que tenen els altres ciutadans". I l'art. 18 estableix que l'ús natural del paisatge urbà és admissible sense cap autorització administrativa prèvia.

c) Llei 17/2001, de 7 de desembre, de marques

Els drets d'exclusivitat sobre les marques denominatives i logotips de determinats edificis (per exemple, la Casa Batlló o la Pedrera) respecte a productes que continguin la imatge d'aquests edificis atorga a llur titular el dret exclusiu a la seva utilització en el tràfic econòmic i prohibir que els tercers l'emprin en el tràfic econòmic sense el seu consentiment (art. 34 de la Llei 17/2001, de 7 de desembre, de marques).

Ara bé, les limitacions del dret de marca fa que la realització d'un film a Barcelona on apareguin aquests edificis o façanes visibles des de la via pública no estigui prohibida per la legislació de marques perquè no és ús a títol de marca, tal com estableix l'art. 33.1 de la Llei 17/2001, de 7 de desembre, de marques:

"El derecho conferido por la marca no permitirá a su titular prohibir a terceros el uso en el tráfico económico, siempre que ese uso se haga conforme a las prácticas leales en materia industrial o comercial:

- a) De su nombre y de su dirección;
- b) De indicaciones relativas a la especie, calidad, cantidad, destino, valor, procedencia geográfica, época de obtención del producto o de prestación del servicio u otras características de éstos;
- c) De la marca, cuando sea necesaria para indicar el destino de un producto o de un servicio, en particular como accesorios o recambios.

De fet, una marca que volgués abastar la imatge i el gaudi dels edificis o façanes visibles des de la via pública no seria possible perquè l'art. 5.1.f de la Llei 17/2001, de 7 de desembre, de marques prohibeix qualsevolga marca que sigui contrària a la llei, a l'ordre públic o bons costums.

Barcelona, 9 d'abril de 2008.

Alexandre Penyalver i Cabré
Lletrat: